

поскольку структура и содержание текста рекламы составляется с учетом направления не на все общество, а на отдельные социумы, входящие в него, отдельные слои и группы потребителей. Представляя той или иной аудитории набор желательных для данной социокультурной группы товаров, действий, программ, желательную модель потребления, она, тем самым, способствует идентификации членов группы, отделению их от иных групп. Так, в анализируемом лозунге «Сила закона – воля народа!» на официальном сайте партии «Әділет» в качестве сопровождения каждого тезиса лозунга высвечивается определенная картинка. Так, к пункт *Социальные гарантии* сопровождает картинка с изображением пары пенсионеров; *Уверенность в будущем* – молодые люди со знаменем одноименной партии; примечательно, что пункт *Самореализация в обществе* сопровождается картинкой с изображением женщин, а *Свобода действий* – с изображением мужчин, что позволяет помимо социальной дифференциации, говорить и о существующей гендерной дифференциации общества современного Казахстана.

Предвыборная платформа партии «Ақ жол» – «Ты достоин своей мечты!», «Достойную жизнь всем и сегодня». В программе Алихана Байменова, выставленной на сайте партии, высвечиваются ее основные составляющие, а именно *Человек – главное богатство страны; Духовность и единство народа; Ответственное государство – свободный гражданин; Нам жить - нам и решать!* Как можно заметить, составители лозунгов партий стараются учитывать такие факторы, как социокультурная среда,

языковые предпочтения, ожидания аудитории, смысловое содержание речи /текста политика и др. Учет этих факторов, а также дифференциация основных типов политических коммуникации, на наш взгляд, позволит успешно выстраивать отношения между представителями власти и другими социальными институтами общества.

Таким образом, сегодня в современном медиа-пространстве Казахстана наблюдается формирование совершенно нового вида политической коммуникации – интернет-коммуникации с определенным арсеналом технических и лингвистических средств обеспечения информационного взаимодействия в политической сфере республики.

1. Чудинов А.П. Политическая лингвистика: учебное пособие. – Москва: Флинта, 2006. – 252 с.
2. Лосенков О.И. Современные модели демократии: теоретико-методологический подход // Региональные пути решения социально-экономических проблем региона: материалы региональной научно-практической конф. – Черкесск, 2006. – С. 163–176.
3. Анализ взаимодействия СМИ и политических партий в Казахстане // www.medianet.kz.
4. Борисов Н.В., Чугунов А.В. Интернет и современное общество: перспективы междисциплинарных исследований // Интернет и современное общество: Тезисы Всероссийской научно-методической конференции. СПб, 7-11 декабря 1998 г. СПб, 1998, С.121-124.
5. Лебедев А.Н. Особенности психологического воздействия в российской рекламе. – М., 2005. – С.182-186.

Бұл мақалада интернет жүйесіндегі саяси қарым-қатынастың тілдік ерекшеліктері қарастырылған

The present article describes the linguistic features of political communication by means of Internet.

Ғ. Қ. Иманалиева

КӨРКЕМ МӘТІН ТАҚЫРЫПТАРЫНДАҒЫ ЭМОЦИЯ (М. МАҚАТАЕВ ШЫҒАРМАЛАРЫ БОЙЫНША)

Тілдегі сөздердің негізгі қызметтерінің бірі – адам ойындағы, жан-дүниесіндегі түрлі құбылыстарды жеткізу. Тіл мағыналы сөздер арқылы тұтас ойлардың сөйлем арқылы жеткізілуіне, сөйлемде қолданыс табуына негіз болады. Тілдік бірліктердің түрлі мағыналық реңктері мен қолданылу өрісін айқындауға,

адамзатқа тән белгілі бір категорияның қандай тілдік бірліктер арқылы бейнеленетіндігін саралауға негіз болатын тілдік деректердің қайнар көзі әрине, көркем әдебиет. Көркем әдебиеттегі жеке тұлғалардың тілі туралы ой айтып, пікір білдіру, зерттеулер жүргізу, өзіндік қолтаңбасын айқындау – филология табиғатына

тән құбылыс. Олай болуы заңды да, өйткені әдебиет тіл арқылы өмір сүреді, тіл – әдебиеттің бірінші элементі. Жазба әдебиеті ерте дамыған халықтардың филология ғылымында бұл үрдістің, яғни, әдеби тілдің функционалды стильдерінің бірі ретінде көркем әдебиет тіліне талдау жасаудың, соған орай әдеби тілдің даму бағыттарын зерделеп отырудың ғасырлық тарихы бар. Орыс тіл білімінде аталған тақырыпқа А.Н. Веселевский, В.В. Виноградов, Г.О.Винокур, А.И. Ефимов, Н.М. Шанский, Л.И. Тимофеев, Л.В. Щерба т.б. ғалымдар өзіндік үлес қосты.

Көркем шығарма – күрделі механизм. Күрделі механизмде әрбір тетік өзіндік рөл атқарумен бірге бір-бірімен тығыз байланыста болады, ортақ мақсатқа қызмет етеді. Көркем шығармада тақырып пен идея таңдау, сюжеттің өрбуі, кейіпкер бейнесінің, автор бейнесінің қалыптасуы өзіндік маңызға ие бола отырып, біртұтас бірлік ретінде шығарманың бүкіл болмысын анықтайды. Біз М. Мақатаев шығармаларындағы эмоцияның тіл арқылы бейнеленуі деген мәселе аясында оның кішкентай бір элементі – сұрақ белгісіне, нақтылай айтқанда сұраулы құрылымдардың тақырып ретіндегі қызметіне тоқталмақпыз. Сұрақ белгісі, сұраулы құрылымдар үлкен шығармашылықтың кішкентай бір элементі болғанымен, ақын шығармашылығында үлкен рөл ойнайтындығын тілдік деректерге талдау жасау барысында, ақын шығармаларының тереңіне үңілгенде байқауға болады.

М. Мақатаев қазақ поэзиясына өз үнімен, өз әуенімен келіп қосылған белгілі лирик ақындардың бірі. Ақын өлеңдері тереңнен сыр тартар нәзіктігімен ерекшеленеді. Мұқағали поэзиясының қайнар көзі, шабыт тұғыры – туған елі, өскен жері, Отан тағдыры, замана тынысы, замандастарының аңсар арманы, адамның ішкі сезім иірімдері, сан түрлі көңіл-күйі мен жан тебіренісі. Осының бәрін Мұқағали қайталанбас шеберлікпен, поэтикалық мінсіз үйлесіммен, әр жүрекпен тіл табысар, сыршыл да шыншыл сезіммен, нағыз поэзияға ғана тән бейнелі образдармен бедерлеп отырады. М. Мақатаев шығармалары қазақ поэзиясын жаңа биіктерге көтеріп, мазмұнын байытты, қазақ халқының сезімін байытып, кісілігін биіктетіп, парасатын кемелдендіре түсті.

М. Мақатаев шығармалары қазақ әдебиеттану ғылымы мен тіл білімі ғылымында ғана емес, соңғы жылдары психологиялық, филологиялық тұрғыда да зерттеле бастады. Біртуар дарын М. Мақатаевтың қаламынан туған

қанатты жырлар қазақ халқымен бірге мәңгі жасай беретіні, оның творчествосы әлі де талай ғылыми-зерттеу жұмыстарының нысаны болары сөзсіз. Біз бұл шағын мақалада М.Мақатаевтың 1991-1993 жылдары «Жазушы» баспасынан шыққан үш томдық шығармалар жинағынан іріктеліп алынған поэзиялық туынды тақырыптарына, оның ішінде ақынның сұраулы сөйлемдер арқылы берілетін тақырыптарына лингвистикалық талдау жасамақшымыз. Мәтін тақырыптары орыс тіл білімінде ХХ ғасырдың елуінші жылдарынан бастап ерекше тілдік бірлік ретінде танылып, зерттеу нысанына айнала бастаған болса, қазақ тіл білімінде соңғы жиырма жыл көлемінде ғана арнайы зерттеле бастады.

Бұл зерттеулерде тақырыптардың номинациялық тәсілдеріне, грамматикалық тұлғаларына, экспрессиялық қасиеттердің берілу тәсілдеріне, синтаксистік ерекшеліктеріне, функционалдық типологиясы мен семантикасына талдау жасалды.

Мысалы, Э.А. Лазарева «Заголовок в газете» [1], А.С. Попов «Синтаксическая структура современных газетных заглавий и ее развитие» [2], В.П. Вомперский «К изучению синтаксической структуры газетного заголовка» [3], Н.Е. Бахарева «Структурно-функциональное развитие заголовков» [4], В.Г. Костомаров «Из наблюдений над языком газеты: газетные заголовки» [5] Г.К. Ихсанғалиева «Функционально-прагматический анализ заголовков (на материале казахстанских газет и телепрограмм)» [6], Р.Т. Қожабекова «Баспасөз бетіндегі тақырыптардың фразеологиялану ерекшеліктері» [7] т.б.

В.П. Вомперскийдің еңбегі Қазақстандағы орыс тілді газеттердің тақырыптарына арналса, Г.К. Ихсанғалиеваның еңбегінде Қазақстандағы газеттер мен телебағдарламалар тақырыптарына талдау жасалған Р.Т. Қожабекованың еңбегінде газет тақырыптарындағы фразеологиялық үдеріс диссертациялық жұмыстың зерттеу нысаны ретінде алынады. Лингвистикалық зерттеулерге жасалған шолу ғалымдар тарапынан жасалған зерттеулердің басым бөлігі газет тақырыптарына қатысты екендігін көрсетіп отыр.

Аталған зерттеу жұмыстарында мәтін тақырыптарына берілген анықтамалардың көпші-

лігінде мәтін тақырыптарының ішкі мазмұны мен сыртқы формасы арасындағы байланыс, мәтін тақырыбының өзіндік сипаты мен ерекшелігі, ең негізгі белгілері айтылады. Әр зерттеуші тақырыптың ең негізгі деген

ерекшелігін баса айтып, тақырып ұғымын мүмкіндігінше ашуға ұмтылады. Мысалы, А.С. Выготскийдің пікірінше тақырып әңгіменің бүкіл құрылымын анықтайтын доминант болып табылады [8]. В.С. Мужевтің анықтауынша: «Тақырып – мәтін мазмұнына жасалған сілтеме» [9,89]. Келтірілген шолу қазақ және орыс тіл білімінде көркем мәтін тақырыптарына арнайы лингвистикалық талдау жасалған зерттеу жұмыстары көп болмаса да, публицистикалық, көркем әдеби мәтін тақырыптары туралы бірқатар еңбектің бар екендігін көрсетеді.

М. Мақатаев шығармаларының жинағынан дереккөз ретінде жиналған тақырыптарға түрлі белгілеріне қарай классификация жасағанда ең алдымен ерекше көзге түскені сұрақ белгісі қойылған тақырыптар болды. Мысалы, «*Жырласам ба екен?*», «*Мен бе екем?*», «*Қарлығашым келдің бе?*», «*Бала едік, ә?*», «*Қарғам-ау, қайдасың сен, жүрсің бе есен?*», «*Нені аңсаймын?*», «*Самұрыққа міндім бе?*», «*Арманың бар ма?*», «*Неге ертерек суалдың?*», «*Көңілісің, көңілің қаяулы ма?*», «*Сыбағам қайда?*», «*Қайда қайтып барасыңдар, тырналар?*», «*Сен әлі тірі ме едің?*», «*Кетер ме екем?*», «*Қайдан білсін?*», «*Құлыным қайда?*», «*Нені аңсаймын?*», «*Несін?*», «*Нені көрдім?*», «*Адам қайдан жаралған?*» т.б. Адамның әр қилы көңіл-күйі түрлі лексикалық бірліктер арқылы ғана емес, түрлі тәсілдер арқылы да беріледі. М. Мақатаев шығармасындағы эмоцияны берудің бір тәсілі – сұраулы сөйлемдер. Сұраулы сөйлемдер ақын шығармашылығында тек тақырып түрінде ғана емес, мәтін мазмұнында да айқын көрінеді. Сұраулы сөйлемдер арқылы ақын жан-дүниесіндегі өкініш, сағыныш, аңсау, қайғы-мұң, шарасыздық, жиіркеніш пен сүйініш сияқты сезімдерді ұтымды, бейнелі, әсерлі жеткізеді. Мысалы,

*Бәрі есімде –
Мекен-жай, тұрағым да,
Тек есте жоқ,
Күлдім бе, жыладым ба?! [Отыз бесінші көктем].*

*Тұмшалап қойдың несіне сонша қаусырып,
Шандудан бөлек қалған ба шараң
таусылып? [Бұлқынып жатыр].*

*Сағынып, аңсап барғанда,
Сағына күткен жан бар ма? [Сағынып,
аңсап барғанда].*

*Көңілге салып неше мұң,
Жүрегім кімді жоқтады?! [Сағынып,
аңсап барғанда].*

М. Мақатаев шығармалары мәтіндеріне қойылған тақырып, тақырыптардағы сұрақ

белгісінің мәні сол жерде аяқталмайды, мәтіннің мазмұнынан, идеясынан одан сайын айқын көрініп, тереңдей береді. Ақын шығармалары тақырыптарындағы сұрақ жеке өлеңнің ғана емес, ақынның бүкіл шығармашылығының мазмұнынан көрініс тауып отырады. С.Д. Қржижановский мәтін мен тақырыптың ішкі байланысын, мағыналық бірлігін зерттеу барысында жасаған талдауларын тұжырымдай отырып: «Оқыған сайын бірте-бірте ашылып, бірте-бірте қалыңдай беретін, бірте-бірте көбейе беретін кітап беттері сияқты, кітапты оқыған сайын тақырып та ашылып кітапқа айнала бастайды. Кітап – аяғына дейін ашылған тақырып, ал тақырып – екі-үш сөзге сыйдырылған кітап», – деген түйінді ой айтады [10, 9 б]. С.Д. Қржижановский пікірі мәтін мен тақырыптың ішкі байланысы мен мағыналық бірлігін дәл көрсетеді. М. Мақатаев шығармашылығы, сұраулы тақырыптар ақынның қоршаған ортадағы, тұрмыс-тіршіліктегі сан-қилы жағдайға байланысты туындайтын, жағымды, жағымсыз эмоцияларының көрінісі. Жалпы тақырыптардан ақын шығармашылығының бейнесін, ақын шығармашылығынан ақынның өз бейнесін көруге болады. Ақынның ішкі күйзелісінің жауабын таба алмай шарқ ұруы, жанын ұғар жан іздеп сабылуы, рухани жалғыздықтың себебін іздеп сергелденге түсуі – шығарма тереңіне бойламай жатып-ақ, тақырыптардың ішкі сырына үңіле бастағанда-ақ, жауап табылмаған сан сұрақ қойыла бастағанда-ақ көрінеді. Ақынның «Өмір жайлы» атты өлеңіндегі:

*Өмір жайлы сұрай берме сен менен,
Өмірді мен әлі зерттеп көрмеп ем.
Өмір жайлы білгің кесе, қартқа бар,*

Қан майданнан жалғыз ұлы келмеген, – деген жолдардан ақынның ішкі күйін, өміріндегі сан сұрақтың жауабын өзі де таба алмай жүргендігін аңғаруға болады. Түрлі эмоцияға толы ақынның ішкі толғанысы аталған өлеңде ары қарай:

*Содан сұра, содан сұра өмірді,
Нені көріп, нені сезді, не білді.
Неге ақылды ақымақтан жеңілді,*

Біреу жылап, біреу неге көңілді? – деп жалғасады.

М.Мақатаев шығармаларында жағымды көңіл-күй, құбылыс, әдет бейнесі жеке лексикалық бірліктерден ғана емес сыртқы тұлғасы жағынан да, ішкі мазмұны жағынан да ерекше ұйымдасқан біртұтас күрделі құрылым ретінде танылатын мәтіндерден де көрінеді. Бірақ ақын шығармаларының эмоциялық мазмұнына талдау жасау барысында жағымды күйден гөрі, лағы-

неттеу, шошыну, өкіну, кею, ренжу, қамығу, қайғыру, қапалану, ашулану, күйіну сияқты реңктердің басым түсетіндігін байқауға болады. Акын өлеңдерінің тақырыптарындағы сұрақ, сан сұрақ өлең мәтіндерінде тағы да, тағы да қойылады:

*Аңқылдаған не таптым ақ көңілден,
Несіне ердім сайтанға жат көрінген?!*

(Өмір деген біреу бар).

Не күтем?

Не керек осы маған? (Кетер ме екем?)

Әуелде неге жараттың,

Көпінсең мені көк пен жер?! (Санаулы менің сағатым)

Не істемекпін?

Жаным-ай, саған шипа істемек кім?!

Жаралғанда бүтін ем, үш бөлекпін:

Жүрегім – Африка, бауырым – Кипр.

Мийым – мұзды мұхиттай...

Не істемекпін?.. (Емханада).

Көркем шығарма тақырыптарының функциясы мен құрылымын зерттеуші Н.К. Кожина: «Заголовок способен дать читателю дополнительное к названию представление: о стиле, жанре, композиции и тональности художественного текста, о тех смысловых кодах, которые следует активизировать в читательском сознании для полного восприятия художественного произведения» [11,15].

Тақырыпқа қатысты жазылған ғылыми еңбектерге шолу жасай отырып тақырыптардың адресатқа мазмұндық және прагматикалық бағдар берудің жалпыға бірдей қызмет ететін тілдік норма ретінде қабылданған тәсілі екендігін байқауға болады. М. Мақатаев шығармаларындағы мәтін тақырыптары тек шығарма мазмұнын ашып қана қоймайды, адамның ішкі жан-дүниесінен сана мен болмыстағы өзгерістерден де хабар беретін тілдік бірлік қызметін атқарады. Кез келген мәтінде қолданылатын тілдік бірліктердің прагматикалық деңгейі түрліше болатыны белгілі. Тілдік бірліктердің прагматикалық маңызы туралы сөз қозғағанда ең алдымен тақырыптардың рөлі басты назарда болуы керек. Себебі, жоғарыда айтылғандай мәтінге қатысты ең алғашқы ақпарат олардың тақырыптары арқылы беріледі.

М. Мақатаев шығармаларындағы мәтін тақырыптарының ерекшелігін зерделеу мақсатында жиналған тілдік деректер ішінен сұраулы мағынадағы тақырыптарға тоқтала отырып, адамға әсер ету мақсатында қолданылатын әр тілдік бірліктің ықпал ету қызметінің өз алдына ерекше екендігін байқауға болады. Зерттеуші Г.В. Ким атап көрсеткендей: «Прагматический

значимым может быть использование единиц разных уровней, от звука до предложения. Прагматика языковых единиц разных уровней, от звука до предложения. Прагматика языковых единиц содержательна. Кроме того, умение соотносить языковое явление с тем значением, которое оно получает в конкретном тексте или придает высказыванию в определенной речевой ситуации, – важное условие выбора точных и эффективных языковых единиц для выражения мысли» [12, 82 б].

«Прагматизм» ғылым мен философиядағы теориялық идеялардың нәтижесінде ғана емес, қоғамдық-әлеуметтік қатынас жағдайында ғылымның іргелі, қолданбалы салаларында нақты практикалық міндеттерді шешу мақсатынан да туындайды. Мұндай міндеттер коммуникативті әсер етудің ең тиімді деген жолдарын, стратегиясы мен тактикасын көрсетуді талап етті. И.М. Копыленко: «Тіл білімінің қазіргі жай-күйі қарым-қатынастың түрлі жағдайындағы тілдік бірліктердің қызметін талдауға ерекше мән берілуімен сипатталады», – деп жазады [13, 132 б.].

Мәтін тақырыптарына ерекше тілдік бірлік ретінде талдау жасау, оны негізгі прагматикалық компоненттердің бірі ретінде қарастыру бұл мәселеге жаңаша көзқараспен қарауға септігін тигізеді. Мәтін тақырыптары – жүйелі түрде қолданылатын тілдік бірлік. Олар кез келген мәтіннің құрамдас бөлігі ретінде мәтіннің мазмұнын ашатын, мәтіндегі алғашқы ақпаратты жеткізетін тілдік таңбаның ерекше түрі. Олар мәтін тақырыбы қызметінде жұмсалып, шығарманың мәнін ашатын ерекше құрал қызметін атқарады. Тақырыптарға қатысты жазылған ғылыми еңбектердің барлығы да тақырыптардың мәтінінің мағыналық доминанты болып табылатындығын көрсетіп отыр.

Мәтін тақырыптары құрылымына, құрамына қарамастан үш негізгі қызметті атқарады. Олар: атауыштық, ақпараттық және прагматикалық. Бұл негізгі үш қызмет бір-бірімен өзара тығыз байланысты. Мәтін тақырыбының атауыштық қызметі мәтіннің белгілі бір атаумен таңбалануымен, мәтіннің аты ретінде қолданылуымен байланысты. Ал ақпараттық қызметке тоқталатын болсақ, тақырып ең алдымен оқушыға мәтін мазмұнының не туралы екендігінен қысқаша мәлімет беріп, сілтеме жасап тұрады. Тек мазмұны туралы ғана емес сол мәтіннің қай стильде жазылғаны, тіпті кей жағдайда қай жанрлық түрге жататындығы туралы мәліметті де мәтін тақырыбынан алуға болады. Кез келген мәтін тақырыптары мәтіннің

жалпы прагматикалық бағытын жасай алады. И.Р. Гальперин атап көрсеткендей «әр мәтін туралы белгілі бір деңгейдегі ақпарат сол мәтіннің тақырыбы арқылы да алдын ала беріліп отырады» [14, 19 б.].

1. Лазарева Э.А. Заголовок в газете. – Свердловск: Изд-во Уральского университета, 1989. –96 с.

2. Попов А.С. Синтаксическая структура современных газетных заглавий и ее развитие // Развитие синтаксиса современного русского языка. –М.: Наука, 1966. –С. 95-126.

3. Вомперский В.П. К изучению синтаксической структуры газетного заголовка // Искусство публицистики. –Алма-Ата: Казахстан, 1966. –С.82-85.

4. Бахарев Н.Е. Структурно-функциональное развитие заголовков (на мат. заголовков из газет и журналов за 1903-1907, 1935-1939, 1965-1970 годы): Автореф. дисс. канд. филол. наук. –Алма-Ата, 1971. –26 с.

5. Костомаров В.Г. Из наблюдений над языком газеты: газетные заголовки // Из опыта преподавания русского языка нерусским. –М.: Мысль, 1965. –С. 163-181.

6. Ихсаналиева Г.К. Функционально-прагматический анализ заголовков (на материале казахстанских газет и телепрограмм): Дис. канд. филол. наук. – Алматы, 2000. – 135 с.

7. Қожабекова Р.Т. Баспасөз бетіндегі тақырыптардың

фразеологиялану ерекшеліктері: Филол. ғыл. канд. дис. – Алматы, 2002. –140 б.

8. Выготский А.С. Психология искусства. –М.: Наука, 1965. –206 с.

9. Мужев В.С. О функциях заголовка // Ученые записки МГПИИЯ имени М.Тореза. –М., 1970. Т.55. –С.86-94.

10. Кржижановский С.Д. Поэтика заглавий. –М.: Никитинские субботники, 1931. –С.32.

11. Кожина Н.А. Заглавие художественного произведения: структура, функции, типология (на материале русской прозы XIX-XX): Автореф. дис. канд. филол. наук. – М., 1986. – 22с.

12. Ким Г.В. Репрезентация прагмасемантической стороны языковых явлений – условие эффективности обучения // Русский язык в Кыргызстане. – Бишкек: Кыргызско-Российский Славянский университет, 2003. – С.81-85.

13. Копыленко И.М. Опыт выявления прагматики частиц // Русский язык в Кыргызстане. – Бишкек: Кыргызско-Российский Славянский университет, 2003. – С.132-138

14. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – Москва: Наука, 1981. –139 с.

В данной статье анализируется лингвистическая литература, посвященная заголовкам текста, и проблема эмоциональности в творчестве казахского поэта М.Макаатаева.

Ф. Д. Кадыркулова

ПРОБЛЕМЫ ТЕОРИИ СЛОВСОЧЕТАНИЯ

История синтаксиса имеет многовековую традицию и, тем не менее, вопрос о предмете и, соответственно, о границах этого раздела науки о языке продолжает считаться актуальным. Вплоть до настоящего времени у лингвистов нет единства в понимании предмета синтаксиса как особого раздела грамматики. Речь идет не только о различиях в принципиальном подходе к синтаксическим явлениям, - различиях, которые существуют между представителями «традиционного» синтаксиса и некоторых новых направлений в теории языка.

В лингвистике XX века можно выделить три основные точки зрения на предмет синтаксиса. Одни из исследователей определяют синтаксис как учение о словосочетании, считая основной своей задачей установление правил или закономерностей соединения слов в большие грамматические единства. Что же касается предложения, то его они рассматривают не как особую лингвистическую единицу, а как разновидность словосочетания, как словосоче-

тание, соотносимое с логическим или психологическим суждением. В русском языкознании именно этого понимания придерживались Ф.Ф.Фортунатов и большинство его учеников и последователей; наиболее ярко он отразилось в работах М.Н. Петерсона, включающего в синтаксис лишь «те предложения, которые являются словосочетаниями». Другие исследователи практически ограничивают объем синтаксиса синтаксисом предложения, тем самым, совершая скачок от слова непосредственно к предложению, минуя словосочетание. Такого рода концепцию развивал, например, Б. Дельбрюк, видевший в синтаксисе учение о предложении и его частях. Нельзя не отметить, однако, что собственно учению о предложении предшествует у него учение о частях речи, а место второстепенных членов предложения занимают «группы в предложении» (глагольные, субстантивные, адъективные, адвербиальные), т.е., по существу, в синтаксис вводятся и словосочетания. Наиболее была распространена